

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

לקוטי שיחות

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל
שניאורסאהן

מליובאוויטש

כ' מר-חשון

(יו"ל לקראת שבת פ' וירא ה'תשפ"ד)

מתורגם ומעובד לפי השיחות של לקוטי שיחות חלק ה

(תרגום חפשי)

יוצא לאור על ידי

„מכון לוי יצחק“

כפר חב"ד ב'

שנת חמשת אלפים שבע מאות ושמונים וארבע לבריאה

הי' שותף בהפצת עניני "משיח וגאולה"!!!
להקדשות ולפרטים נוספים:
טל.: 753-6844 (718) או 934-7095 (323)
אימייל: info@torah4blind.org

Be A Partner
In Spreading *Inyonei Moshiach U'geula!!!*
To Dedicate This Publication
In Honor Of Your Family Or A Loved One
For More Info. Call:
(718) 753-6844 or (323) 934-7095
or email: info@torah4blind.org

For this and other books on Moshiach & Geulah, go to:
<http://www.torah4blind.org>
TO DEDICATE AN ISSUE IN HONOR OF A LOVED ONE, CALL (323) 934-7095

הכתובת להשיג השיחות באינטרנט:
<http://www.torah4blind.org>

כ' מר-חשוון

א. מי ראוי להתגלות הקב"ה?

בשבת פרשת וירא – כ' מרחשוון¹ תרצ"ג – סיפר כ"ק מורי וחמי אדמו"ר (ריי"צ) סיפור² אשר אירע עם אביו הרבי (הרש"ב) נ"ע, בהיותו ילד בן ארבע או בן חמש שנים. (הכרחי שבסיפור זה הוא לא היה יותר מבן חמש שנים, שהרי הרבי (הרש"ב) נ"ע נולד

1) יום הולדת * כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע**. תולדותיו בפרטיות – ראה "חנוך לנער".
2) נדפס (בקצרה) ב"היום יום" ע' קג. לקו"ש ח"א פ' וירא.

* ביום הולדת של אדם מזלו שולט ועוזר לו (ראה ירושלמי ר"ה פ"ג ה"ח ובקה"ע טס). "ומש"כ בקדושין (לח. א) דצדיקים מתים ביום שנוגד היינו לפי שאצלם המיתה היא התרוממות מזלו ומעלתו שפושט לבוש שק הגופני ולובש חלוקת דרבנן הרוחני ליכנס לעולמות העליונים למעלה עליונה ליהנות מזיו השכינה" (רס"סי לילה – להרה"צ הרה"ג וכו' הר"ד צדוק הכהן מלובלין – קונטרס דברי חלומות סעף כ', ליל מוצש"ק וישלח שנת וברכות).

– נ"ד שמחה ועילוי ביום הולדת צדיק, ראה: (תנחומא ס"פ פקודי (של יצחק). מגילה יג, ב (משה). שמו"ר פ"ד, ט (של בן מלך). ר"ה יא, א (חודש שנוגד בו האבות). וראה גם לקו"ש ח"ב (המותורגם) ע' 281 ואילך. סה"ש תשמ"ח ח"ב ע' 398 ואילך.

יש להשעין גם בנגע לכאור"א מישראל, כי כיון שביים הבר מצוה צ"ל שמחה כביים החופה (והר חדש בראשית טו, ד) ועפ"י כהאריז"ל בכל שנה חזרת וניערת אותה ההמשכה (ראה לקו"ש ח"ב ע' 49 הנהרה 8) – צ"ל בהתעוררות וכו' בכל שנה ביום ההולדת. וידועה הוראת כ"ק מו"ח אדמו"ר אשר ביום ההולדת על האדם להתבודד ולהעלות זכרונותיו ולהתבונן בהם, והצדיקים תיקון ותשובה ישוב ויתקנם ("היום יום" יא' ניטן).

** להעיר, אשר בב' ניטן הבע"ל (תש"ל) ימלאו חמישים שנה (ענקאר "עולם" (תדבאר"ר פ"ו. וראה בחיי וציוני למשפטים (כא. ו). וראה שיחת ח"י אלול ה'תש"א. מכתב כ"ק מו"ח אדמו"ר הנדפס בתחילת קונטרס החלצו תרנ"ט (סה"מ תרנ"ט ע' רכה ואג"ק שלו ח"י ע' ג) להסתלקות כ"ק אדמו"ר נ"ע

– וידוע שיום ההולדת שייך וקשור ליום ההסתלקות (עיין רשימות ה'צ"ע עה"פ (קהלת ז, א) טוב שם שמתן טוב ויום המות מיום הולדת. לקו"ש שם ט"ע 284 ואילך). ובפרט בצדיקים (ראה ר"ה יא, א: הקב"ה יושב וממלא שנותיהם של צדיקים מיום ליום).

בכ' מרחשוון שנת כתר"א³, ובזמן הסתלקות אדמו"ר ה"צמח צדק" – י"ג ניסן תרכ"ו – הוא עדיין לא היה בן שש שנים. ומובן, שהוא לא היה בעת סיפור זה פחות מבן ארבע שנים, שהרי הכניסוהו ל"חדר" בהיותו בן שלש וחצי שנים⁴, והסיפור קשור ללימודו ב"חדר").

בשבת קודש פרשת וירא (ביום הולדתו, או בשבת שלפני⁵ כן⁶), הכניסוהו אמו, הרבנית רבקה, אל סבו, כ"ק אדמו"ר הצמח צדק, כדי לקבל את ברכתו לרגל יום הולדתו. בהיכנסו אל הצמח צדק פרץ הילד בככי. כששאלו אדמו"ר הצמח צדק מדוע הוא בוכה, השיב הילד, שהוא למד ב"חדר", שהקדוש ברוך הוא נגלה לאברהם אבינו, (מכך רואים שהוא כבר למד אז ב"חדר" חומש, ולא רק קריאה וסידור) והוא בוכה על כך שהקדוש ברוך הוא נגלה לאברהם אבינו, ואינו נגלה אליו.

3) לשון ה'צ"ע ("היום יום" כ' מ"ח).
4) "חנוך לנער" ס"ע 8: "בן שלש שנים הכניסוהו לחדר". ואולי החילוק הוא בין "הכנסה לחדר" – ללימוד בחדר באופן קבוע.
5) להעיר אשר שבת מינ"י מתברכין כולהו יומין (וח"ב סג, ב. פה, א). ולהעיר גם ממנהג אנ"ש* בומן האחרון, שבשבת שלפני יום ההולדת (או ביום ההולדת עצמו – כשחל בשבת) עולים לתורה.
6) בשנת תרכ"ה – בהיותו בן ד' שנים – חלה הקביעות דכ' מ"ח בש"פ וירא; בשנת תרכ"ו – בהיותו בן ה' שנים – ביום ה' פרשת חיי.
בשנת כתר"א – שנת ההולדת – חל הקביעות דכ' מ"ח ביום ב' פרשת חיי. וראה לקו"ש ח"ה ע' 346 ואילך, שבפרשה שני' דפ' ח"ש נרמזו כו"כ ענינים של כ"ק אדנ"ע.

* עוד מנהגי אנ"ש בקשר עם יום ההולדת: נתינת צדקה קודם תפלת שחרית וקודם תפלת מנחה (וכשיום ההולדת חל בשבת או ביו"ט – נותנים צדקה ביום שלפניו); לימוד שיעור נוסף בנגלה ובחסידות; התבודדות ותיקון העבר כ"ל בשולי הגליון (הא') להנהרה 1. וראה סה"ש תשמ"ח ח"א ע' 332 ואילך שם ח"ב ע' 407.

לעילוי נשמת

ר' נתנאל ב"ר אפרים ע"ה נסים
נפטר ביום ט"ז סיון ה'תשס"ה

ת. נ. צ. ב. ה.

ולזכות

זוגתו מרת דבורה בת אסתר תחי' נסים
לאורך ימים ושנים טובות עד ביאת
גואל צדק, ומתוך בריאות הנכונה

*

נדפס ע"י ילדיהם

ר' עמוס זוגתו מרת רישא שיחיו נסים
ר' אפרים זוגתו מרת מריטה שיחיו נסים
ר' דוד זוגתו מרת אורה שיחיו בורק

* * *

לעילוי נשמת

ר' שלמה ב"ר יוסף ע"ה קרמרמן
נפטר ביום ט' מ"ח ה'תשס"ח

זוגתו מרת רבקה לאה ב"ר נחום ע"ה קרמרמן
נפטרה ביום י"א שבט ה'תש"פ

ת. נ. צ. ב. ה.

*

נדפס ע"י ילדיהם

ר' עמוס זוגתו מרת רישא שיחיו נסים
ר' נחום יוסף שיחיו קרמרמן

ר' גרשון שמואל זוגתו מרת רונית שיחיו קרמרמן
ר' מרדכי יצחק זוגתו מרת גיטל שיחיו אפסל

כי דוקא לגבי "בן מאה" נאמר¹² "כאילו מת ועבר ובטל מן העולם", שהעולם אינו גורם אצלו להעלם. אך כאשר הוא עדיין בן תשעים ותשע שנים, הוא פחות, אפילו בדרגה אחת, מ"בן מאה", עליו להיזהר מהעולם העולם.

ג. בגיל תשעים ותשע – המעלה העיקרית

ענין נוסף בכך: אדם הראשון נצטווה על שש מצוות. אצל נח נוספה מצוה שביעית. לאברהם אבינו ניתנה מצוות מילה¹³. וכיון שמצוות מילה התחדשה על ידי אברהם אבינו, מובן שמצוה זו מבטאת את מהותו העיקרית של אברהם.

מכך מובן, שהחלטתו של אברהם בגיל תשעים ותשע שנים שעליו למול את עצמו, מצביעה על כך שלאחר כל עבודתו עדיין חסר הענין העיקרי (ולא זו בלבד שהוא צריך להוסיף "משהו" על העבודה אשר עבד במשך תשעים ותשע שנים ברציפות).

ויותר מכך: מעתה יהיו כל מעשיו, כל סוג עבודה שהיא, באופן אחר לחלוטין, כדברי חז"ל¹⁴: "והיה תמים וכו'" – בדבר הזה (על ידי המילה) תהיה תמים, שכל זמן שהעולה כך אתה בעל מום לפני" – שמעלת התמים על פני בעל מום היא בכללות¹⁵, ולא רק באיבר שבו ישנו המום.

השיב לו אדמו"ר הצמח צדק: כאשר יהודי, בגיל תשעים ותשע שנים, מחליט שעליו למול את עצמו, הרי הוא ראוי להתגלות הקדוש־ברוך־הוא אליו. בנוסח אחר⁷: כשיהודי צדיק בגיל תשעים ותשע שנים מחליט שעליו למול את עצמו, הוא ראוי להתגלות הקדוש־ברוך־הוא אליו.

כ"ק מורי וחמי אדמו"ר הסביר בשעתו את הסיבה לשתי הנוסחאות: הרבי (הרש"ב) נ"ע בעצמו לא זכר זאת, שהרי, כאמור, הוא היה אז ילד קטן, והמספרים סיפרו זאת בשתי נוסחאות.

ב. בן תשעים ותשע צריך להסיר העלם

ההוראה הכללית הנלמדת מדברי הצמח צדק, לפי שתי הנוסחאות, היא⁸, שאפילו יהודי בן תשעים ותשע שנים, ולא זו בלבד שהוא בגיל זה לפי ה"לוח", אלא שעבד עבודתו תשעים ותשע שנים, כנאמר⁹ על אברהם אבינו, שהוא היה "בא בימים", שהיו אצלו "יומין שלמין" – אף הוא צריך למול את עצמו¹⁰. כלומר, אף הוא צריך להיזהר מפני הכיסוי וההעלם העלול להיגרם מן העולם (עולם – מלשון העלם¹¹) ולהסירו.

(7) וכ"ה ב"היום יום" ע' קג.
 (8) ראה גם לקו"ש שם. ושם – גם ההוראה מהשאלה והבכיל של אדני"ע. עיי"ש.
 (9) בראשית כד, א. וז"א רכד, א. תו"א טו, א. עט, ב. ולכאורה קשה ממד"ל דבן שלש הכיר את בוראו כו' עק"ב אשר שמע (גדרים לב, סע"א) וי"ל דאין "הכרת בוראו" ושמיעה בקולו מעבודת הימים שלפני זה ושלמותם. וראה נ"כ הרמב"ם הלכות ע"ו ספ"א. אבל עצ"ע מהא דשנות האבות נחשבות רק ת"ק כיון דבן שלש הכיר כו' (ירושלמי ריש מס' ברכות, אבל ראה במדב"ד פיי"ח, כא. ד"ה ויהי אומן, תרכ"ז). – וראה לקו"ש הל"ה ע' 68-9.
 (10) להעיר ממש"צ ומלתם את ערלת לבבכם (עקב י, טז) ובסהמ"צ להרמב"ם (סוף שורש ד'): "ר"ל שיקבל וישמע כל מה שקדם זכרו מן המצוה.
 (11) לקו"ת שלח לו, ד. ד"ה על ג"ד ש"ת בתחלתו. ובכ"מ.

לעילוי נשמת
 אי"א נו"נ עוסק בצ"צ
 איש אמת תם וישר מלאכתו מלאכת שמים
 הרה"ח הרה"ת ר' מנחם אהרן
 ב"ר יוסף הכהן ע"ה
 ראדאל
 אהוב לבריות וחביב לכל אדם
 קיבל את כולם בסבר פנים יפות
 אוהב שלום ורודף שלום
 זכה להיות שליח כ"ק אדמו"ר מה"מ
 מסר נפשו לעניני חנוך עטה"ק
 קירב משפחות רבות לתורה ומצוות
 נטע הכרת הבורא ע"י גילוי נפלאות הבורא
 לתלמידים הרבה באהבה
 זכה לגדל ולראות בנים ובני בנים
 דור ישרים יבורך
 עוסקים בתורה ומצוות בדרכי החסידות
 ומהם שלוחי המלך
 נפטר ביום שני לסדר וטיהרו הכהן
 כ"ח ניסן ה'תשע"ז
ת. נ. צ. ב. ה.
 (מנוסח המצבה)

נדפס ע"י משפחתו שיחיו

ד. מצות מילה דומה למצוות שלאחר מתן תורה

יש בכך ענין עמוק יותר:

כבר הוסבר פעמים רבות¹⁶, שאמנם, המצוות שאנו מקיימים לאחר מתן תורה נעלות הרבה יותר מהמצוות שקיימו האבות, כנאמר במדרש¹⁷: "כל המצוות שעשו לפניך האבות ריחות היו, אבל אנו – שמן תורק שמך",

את המצוות שקיימו האבות הם עשו בכוח עצמם (כולל את הנאמר, שאברהם התפלל שחרית ויצחק הפריש מעשר וכו'¹⁸), ולכן (א) "נמשכת" על ידן רק הארה של אלקות, ולא עצם האלקות. ולפיכך (ב) מצוות אלו לא קבעו את קדושת המצוה בפנימיות ובגלוי¹⁹ בדברים הגשמיים שבהם קויימה המצוה, באופן שהקדושה תישמר בהם בגלוי גם לאחר קיום המצוה.

לעומת זאת, המצוות שלאחר מתן תורה (א) יש בהן כוח עצמותו, יתברך, כי הציווי עליהן נובע מ"אנכי²⁰ הוי' אלקיך", ולפיכך (ב) הן קובעות את קדושת המצוה בדברים הגשמיים שבהם מקיימים את המצוות, כך שהקדושה נשארת בהם בפנימיות ובגלוי גם לאחר קיום המצוה.

– בכל זאת, "מעשה אבות סימן לבנים"²¹, שהכוח שיש לנו בקיום המצוות לאחר מתן תורה נובע מהמצוות שקיימו האבות לפני מתן תורה. וכדי שהמצוות שקיימו האבות יהיו קשורות למצוות שלאחר מתן תורה, היתה צריכה להיות לפחות מצוה אחת של האבות

שהיא דומה²² למצוות שלאחר מתן תורה, וזוהי מצות מילה,

אשר (א) עליה נצטוו אברהם על ידי הקדוש-ברוך-הוא²³, ולפיכך (ב) קדושת המצוה, אף לפני מתן תורה, נשארה בדבר הגשמי גם לאחר קיום המצוה²⁴, והיא קישרה בין כל שאר המצוות שקיימו האבות לבין המצוות שלאחר מתן תורה, כך ש"מעשה אבות" יהיה "סימן לבנים"²⁵.

(22) אבל לא בשוה ממש (ראה להלן הערות 23-24). כי ענין "העליונים ירדו לתחתונים" – המשכת העצמות – "דהתחתונים יעלו לעליונים" – זיכוך גשמיות העולם ע"י המצות – נתחדש רק בשעת מ"ת (שמו"ר פ"ב, ג. תנחומא וארא טו).

וזהו מה שאמרו (שיר השירים רבה שם) "כל המצוות שעשו לפניך האבות (דמשמע שכולל גם מצות מילה) ריחות היו", אשר גדרי הריח הם (ראה לקו"ש ח"ח ע' 59 ואילך ובהמצויין שם): (א) רק התפשטות, (ב) אין לו קיום. ולכן גם קיום מצות מילה "אין אנו מלין מפני שאברהם אבינו ע"ה מל עצמו ואנשי ביתו אלא מפני שהקב"ה צוה אותנו ע"י משה רבינו שנמול" (פיה"מ להרמב"ם חולין ספ"ו).

(23) אלא שמכל מקום, הציווי אינו מבח"ל "אנכי הוי' אלקיך" כהמצות שלאחרי מ"ת. ולהעיר מלקוטי תורה להארי"ל ר"פ לך ומשנ"ת בזה באוה"ת פ' ח"ש עה"פ וה' ברך את אברהם. בית האוצר – להר"ר ענגיל – בתחלתו די"ל דהתחלת נתינת התורה ה' מאברהם כו'. ואכ"מ.

(24) כדמוכח ממה שאמר אברהם לאליעזר שים נא ירך תחת ירכי – שבועה בנקיטת חפץ (שבועות לה, ב. וראה לקו"ש ח"א [המתורגם] שם ע' 35. ח"ג [המתורגם] ע' 13). אלא שמי"מ, לא הייתה הקדושה כמו שהיא לאחרי מ"ת, כיון שעדיין לא נאמר אנכי ה"א גו', ושמי הוי' (ג"כ) לא נודעתי להם. ובכללות – עדיין לא בטלה הגזירה דעליונים לא ירדו למטה. ולהעיר (א) מ"אין למדין מקודם מ"ת" (לכמה מפרשים גם לא מהמצות שנצטוו אז) – ירוש' מו"ק פ"ג ה"ה (וראה בית האוצר בתחלתו. אנציקלופדיא תלמודית מע' זו). (ב) גם לאחר מ"ת – החפץ שנוקט אין צ"ל ס"ת דוקא שקדושתו המורה כ"א אפ"ל גם תפלין כו' (שבועות שם), ועפ"ז יובן יותר מה שהמצות דאבות – אף שנקראו ריחות – ג"כ נחשבת נקיטת חפץ.

(25) עפ"י מ"ש בפנים יומתק לשון הרמב"ם שם שמסיים "שנמול כמו שמל אברהם אבינו ע"ה" – (דלכאורה, מה מקום להזכיר שנמול כ"א והרי אנו מלין רק מפני הציווי למשה רבינו, אלא) – כי מעשה אבות (מילה א"א) היא הנתינת כח על המצות (מילה) דלאחרי מ"ת, ובמיוחד מצות מילה דאברהם, שהיא המקשרת את כללות "מעשה אבות" שיהיו "סימן (ונתינת כח) לבנים", כפפנים. וראה (עוד ביאור) לקו"ש חלק י"ד ע' 47 הערה 29. חלק ל', ע' 55 ואילך. ומה שגם גבי איסור אבמה"ח כותב הרמב"ם שם "שצוה בסיני שיתקיים איסור אבמה"ח".

– אף שרק "מעשה אבות סימן לבנים" (ודוחק לומר

יכול לקיים המצוה ד"ואכלת ושבעת וברכת"¹² לאמיתתה עד שהקב"ה יושיבנו על שולחנו להסעודה דלעתיד לבוא.

(משיחות ש"פ וירא, ח"י מרחשון תשנ"ב)

(12) עקב ח, יו"ד.

להביא את 770 הביתה!

כל מי שהיה ב-770 אי פעם, זוכר בודאי את שלל

הקובצים והעלונים המחולקים בכל ליל שבת קודש

כעת ניתן להשיג את חלקם ברשת האינטרנט, אצלך בבית!

האתר מנוהל ע"י הרה"ת ר' יוסף-יצחק הלוי שגלוב

וכתובתו: <http://www.moshiach.net/blind>

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

התקופה השייכת למזמור צדי"ק, שסיומו וחותרו "ויהי נועם ה' אלקינו עלינו גו' ומעשה ידינו כוננהו", דקאי על בית המקדש דלעתיד⁷, "מקדש אדני כוננו ידיך"⁸.

* * *

ועוד והוא העיקר:

נוסף על המבואר לעיל שקיימת מציאות של משיח בניצוח משיח (בחי' היחידה) שבכאו"א מישראל, קיימת גם מציאות של משיח כפשוטו (יחידה הכללית) – כידוע ש"בכל דור ודור נולד א' מזרע יהודה שהוא ראוי להיות משיח לישראל"⁹, "א' הראוי מצדקתו להיות גואל, ולכשיגיע הזמן יגלה אליו השי"ת וישלחו כו"¹⁰, ואילו לא היו מתערבים ענינים בלתי רצויים המונעים ומעכבים כו', הי' מתגלה ובא בפועל ממש.

וע"פ הודעת כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, משיח¹¹ שבדורנו, שכבר נסתיימו ונשלמו כל עניני העבודה ועומדים מוכנים לקבלת פני משיח צדקנו, הרי, בימינו אלו נתבטלו כל המניעות והעיכובים כו', וכיון שכן, ישנה (לא רק המציאות דמשיח, אלא) גם ההתגלות דמשיח, ועכשיו צריכים רק לקבל פני משיח צדקנו בפועל ממש!

. . . וכיון שכן, מובן, שכל הענינים וכל הפעולות חדורים בעניני משיח וגאולה, כולל גם באכילתו ושתייתו, שמשותק לסעודה דליתן ושור הבר ויין המשומר, עד כדי כך שגם לאחרי הסעודה נשאר רעב לסעודה דליתן ושור הבר ויין המשומר, ובמילא, טוען להקב"ה שאינו

(7) מדרש תהלים עה"פ.

(8) בשלח טו, יו.

(9) פי' הברטנורא למגילת רות.

(10) ראה שו"ת חת"ס חו"מ (ח"ו) בסופו (סצ"ח). וראה שו"ת פאת השדה מע' האל"ף כלל ע'. ועוד.

(11) יחידה הכללית, שמאירה ומתגלה בנשמתו של נשיא הדור, שכולל את כל נש"י שבדור (ראה ד"ה פדה בשלום בשערי תשובה לאדהאמ"צ פי"ב).

ה. כל העבודה הקודמת דורשת השלמה

לפי זה מובן שהחלטתו של אברהם אבינו, לאחר עבודתו במשך תשעים ותשע שנים, שעליו למול את עצמו, משמעותה, שלא זו בלבד שחסר לו ענין מסויים, ואף ענין עיקרי, ומעתה יהיו כל המעשים שהוא יעשה, בשלימות, אלא חסר אצלו דבר בכל עבודתו הקודמת. עליו למול את עצמו, כדי להביא את כל עבודותיו הקודמות לידי שלימות. וזוהי ההוראה הנלמדת לכל אחד ואחד, שעל אף כל מעלתו, כל עוד לא הגיע לעבודה של "בן מאה", הרי לא זו בלבד שלא סיים את עבודתו, ולא זו בלבד שמוטלת עליו עוד עבודה עיקרית ביותר, אלא עליו להביא לידי שלימות את כל עבודתו הקודמת.

ו. מצד הבורא ומצד הנבראים

כאמור לעיל, יש בדברי הצמח צדק שתי נוסחאות. כיון ששתי הנוסחאות סופרו על הרבי, נשיא בישראל, הכרחי לומר, שבכל נוסח, על אף שהוא מפי המספרים, יש חידוש והוראה מיוחדת בעבודת האדם.

אין מובן, מהו החידוש בנוסח הראשון ("יהודי" בלבד) לעומת הנוסח השני ("יהודי צדיק"): כיון שבנוסח השני אומרים, שאפילו יהודי צדיק זקוק להחלטה שעליו למול את עצמו, מובן מאליו, שיהודי שאינו צדיק זקוק להחלטה זו, שהרי יש בכלל מאתים מנה.

שכונת הרמב"ם ב"שיתקיים" קאי על איסור אבמה"ח שקיימו האבות. ובפרט שצ"ע אם קיום איסור זה של האבות הוא סימן ונתנית כח לבנים – מכיון שקיימו אותו לא בתור אבות כ"א בתור ב"ן] –

הוא מפני שאינו איסור חודש, כי כבר נצטווה על זה נח מהקב"ה. ובאיסור גדה"ג כתב הרמב"ם סתם "אלא מצות מרעיה" ולא כתב "שיתקיים" – כי גדה"ג קיים יעקב מעצמו ולא שנצטווה על זה מהקב"ה (רמב"ם הל' מלכים רפ"ט ובכס"מ שם).

ומהו החידוש בנוסח הראשון²⁶? ובכלל, איך אפשר לומר כפי הנוסח הראשון, והרי אברהם היה צדיק אף לפני המילה²⁷, ורק התואר "תמים" נוסף על ידי המילה?

ההסבר לכך הוא:

החידוש של מצות מילה לעומת המצוות שקיים אברהם לפני כן הוא, שעל מצוה זו הוא נצטווה על ידי הקדוש-ברוך-הוא, ולכן הוא לא קיימה בכוח עצמו, אלא מצד כח המצווה, כח הבורא, כח המאציל, בדומה למצוות שלאחר מתן תורה, כדלעיל בסעיף ד'.

ולפיכך צריכה ההחלטה לקיים מצוה זו לנבוע מדרגה כזו בנפש, שבה אין הבדלי דרגות בין צדיק לבין מי שאינו צדיק, וכך אכן היה אצל אברהם. משום כך אין מוזכרת המלה "צדיק" בנוסח הראשון,

כי בנוסף לכך שלגבי הענין של גילוי כח המאציל שצריך להתחדש על ידי המילה, אין כלל חידוש בכך שגם צדיק צריך למול את עצמו²⁸, שהרי לגבי המאציל, שווה אצילות (ואפילו דרגת "אדם קדמון"²⁹) לדרגת עשיה³⁰, הרי –

(26) בנוגע להשכר (שראוי ל"זירא אליו ה") – הרבותא יותר בבן צט' שנה סתם, שגם החלטתו מביאה שכר זה. אלא שיש לבאר רבותא גם בנוגע לעבודתו.

(27) ראה תנחומא (בובער) לך כו: יחידו של עולם והי' צדיק.

(28) ומה שגם בנוסח זה אומר: "א איד צו ניין און ניינציג יאר", שהכוונה בזה שנבד עבודתו 99 שנה כנ"ל – אינו בשביל החידוש אשר גם הוא צריך להחליט שעליו להמול (כי מצד המאציל אין כל חידוש בזה), כי אם – לפי שכלא זה, אין בכלל חידוש ועבודה בהחלטתו זו וגם כשיחליט שצריך להמול, אינו ראוי לזירא כו'.

(29) דרמ"צ קל, א. קלו, ב. אוד"ת בלק ריש ע' תתקסג. ועוד.

(30) לקו"ת תוריע (כא, רע"א) עה"פ כולם בחכ' עשית. וכן בדרמ"צ (נב, א. ושם נו, א: שזוהו גם הפי' דהמגביהי גו' המשפילי גו') ועוד. ובפנים שמדובר במצות מילה, גילוי א"ק, לכן השייך כאן – הוא שתכ' ועשי' שווין (ראה דרמ"צ שם נב, א), שסחזלק "קמלי ית' ואפילו לגבי אורו כו'".

וראה תניא פ"ב בהגה"ה, שהיזיה"א פ"ט (הובאו בדרמ"צ

הוספה

בשורת הגאולה

מז.

פעולתו של אדנ"ע ביסוד ישיבת תומכי תמימים – כמבואר בשיחתו הידועה¹ בענין „כל היוצא למלחמת בית דוד“, שתלמידי תומכי תמימים הם „חיילי בית דוד“ שיוצאים למלחמת בית דוד נגד אלו „אשר חרפו עקבות משיחך“², ובלשון הרמב"ם בהלכות מלכים ומלחמות ומלך המשיח³: „לחם מלחמות ה' עד ש„נצח“, כמרומו גם בהמשך הכתובים ד„אשר חרפו עקבות משיחך“ – „ברוך ה' לעולם אמן ואמן“⁴, ש„אמן“ (ועאכו"כ ב"פ אמן) מורה על הנצחון במלחמה⁵, שעיי"ז נעשה ביאת וגילוי דוד מלכא משיחא בפועל ממש.

ובהדגשה יתירה בדורנו זה – דור השלישי לאדנ"ע ולתלמידיו חיילי בית דוד, שבו מסתיימת ונשלמת עבודתם של חיילי בית דוד להביא את הגאולה בפועל ממש ע"י דוד מלכא משיחא, וכדברי כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו בחיים חיותו בעלמא דין שכבר נסתיימה ונשלמה כל העבודה, ועומדים מוכנים לקבלת דוד מלכא משיחא, ועאכו"כ לאחרי המשך העבודה באופן ש„נתן ה' לכם לב לדעת ועינים לראות ואזנים לשמוע“⁶.

ובדורנו זה נמצאים כבר בשנת הצדי"ק – לאחרי סיום שנת הפ"ט, הקשורה עם מזמור הפ"ט, שסיומו וחותרו „אשר חרפו עקבות משיחך“, „ברוך ה' לעולם אמן ואמן“, גמר הנצחון דמלחמת בית דוד, ומתחילה

מנאחדים למעלה עם הקדוש־ברוך־הוא לתמיד, כדברי אדמו"ר הזקן³³ „ויחוד זה למעלה הוא נצחי לעולם ועד“.

יחוד זה קיים אצל כל יהודי, כנאמר בגמרא³⁴ „אפילו פושעי ישראל מלאים מצוות“ – מלשון צוותא וחיבור. ולכן אומר כל יהודי את נוסח ברכת המצוות [והוא אומר זאת בשם ובמלכות, כי בנוסח זה אין שום ספק וספק ספיקא³⁵] – לא רק „מלך העולם“, אלא אף „אלקינו“ (אלוקה שלנו) ו„אשר קדשנו במצוותיו וציוונו“ (מלשון צוותא וחיבור).

וכיון שכל יהודי „מלא“ במצוות, ועל ידי כך הוא מאוחד עם הקדוש־ברוך־הוא לעולם ועד, הוא עלול לחשוב שהוא כבר מושלם – על כך נלמדת ההוראה, שיש תמיד לדעת, שיהודי צריך עדיין למול את עצמו.

וכאשר מגיעים להחלטה זו, ראויים, כסיום דברי הצמח צדק, לכך שהקדוש־ברוך־הוא יתגלה, עד לאופן שבו הוא התגלה לאברהם אבינו, בבחינת נבואה³⁶, הנעלית מהחכמה – ראיית המהות³⁷.

(משיחת ש"פ וירא תשכ"ה)

33 תניא פכ"ה.

34 עירובין יט, א. סוף הגיגה. ובברכות נו, א: ריקנין שכן.

35 ראה אגה"ת פ"א.

36 ראה פדר"א פכ"ח: הנביאים כו' ולאברהם כו' שנאמר וירא אליו כו'. והאר"ך במו"נ ח"ב פמ"ב, רמב"ן כאן, ועוד.

37 ראה אגה"ק סי"ט.

כדי להגיע לגילוי דרגת המאציל, הבאה על ידי גילוי בחינת הנפש שמעל להבדלי דרגות, צריך האדם להתבטל מדרגותיו. כפי שנלמד בקל"וחומר מן הנאמר³¹ על ר' זירא, שהיה עליו לשכוח את התלמוד הבבלי כדי שיוכל ללמוד את התלמוד הירושלמי, אף על-פי שבהיות שניהם בהשגה שכלית, מוכרח להיות ביניהם יחס וקשר.

וזהו ההסבר לשתי הנוסחאות: בנוסח הראשון מדובר על הענין כפי שהוא לאמיתתו – מצד המאציל, אשר לעומתו האצילות והעשיה שבועולם ושבאדם שווים. ובנוסח השני מדובר על הענין כפי שהוא מצד הנבראים, ובתחושת הנבראים יש חידוש בכך שאפילו צדיק צריך למול את עצמו.

ז. תמיד צריך לזכור את חובת המילה

ההוראה שאנו, לאחר מתן תורה, לומדים ממאמר הצמח צדק, לפי שתי הנוסחאות, היא:

על ידי כל מצוה, מלשון צוותא וחיבור³²,

שם – מז, רע"א) עוד פי' כולם בחכ' עשית, אשר רק „נחשבת כעשי' גופנית“, ובשעה־היא שם מפורש יותר: „שנחשבת כאילו היא בחי' ומדרגת עשית“ שמצד זה א) אפשר דקמי' עשית' – למטה מזה, למוטה מעשי' גופנית ב) ג"ז שנחשבת כו' הרי הוא רק 1) נחשבת, 2) כעשית' כאילו – כ"ף הדמיון

– שזה שייך גם בעו"ע – משא"כ האופן ששוין (ובפרט עמש"כ בדרמ"צ שם נב, א: שוים ממש).

31 ב"מ פה, סע"א. ונת' בד"ה זה היום תרס"ז ואילך.

יחינו מיומים תרצ"א (סה"מ קונט' ח"א) בסופו.

32 לקו"ת בחוקותי מה, ג. ובכ"מ.

לזכות

כ"ק אדוננו מזרנו זרבינו
מלך המשיח

1 שיחת שמח"ת תרס"א – לקו"ד ח"ד תשפז, ב ואילך. ס' השיחות תש"ב ס"ע 141 ואילך.

2 תהלים פט, נב.

3 ספ"א.

4 שם, נג.

5 ראה נזיר בסופה. וש"נ.

6 תבוא כט, ג.